

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- I. SCURTU. — Drama d-lui Miclescu: «Mama».
Z. BÎRSAN. — Mingîiere (poesie).
M. SADOVEANU. — Înnecatul (nuvelă).
MARIN OLTESCU. — Credința (poesie).
ION DRĂGĂNESCU. — Bula poartă a învieții (poesie).
GH. TUTOVEANU. — Să nu pătrundeți (poesie).
A. și M. MURGOCI — Dinții în magia simpatică.
ENRIC FURTUNĂ. — Psalmul 55 (poesie).
G. ROTICĂ. — Eă n'am știut leandrii (poesie).
SC. ST. P. și GH. M. M. — Cronică.
A. DCOINARU. — Cronică veselă: Volumul lui Cincinat; O dată memorabilă.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani
În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei
În străinătate . 12 ,

A APARUT:

CALENDARUL „MINERVEI“

PE ANUL 1907

Este cel mai bogat calendar în materii literare și științifice.

Coprinde o bogată dare de seamă asupra expoziției naționale române și numeroase articole referitoare la frații noștri macedoneni.

Calendarul e splendid ilustrat cu toate vederile din expoziție, cu vederi și tipuri din Macedonia precum și cu toate serbările și vederile societăților corale care au vizitat expoziția.

Afară de acestea e inzestrat cu un splendid supliment artistic în trei culori, reprezentând chipul unei frumoase Selistene precum și cu alte 3 suplimente reprezentând familiile regală, și princiară o frumoasă alegorie: România la anul 1866 și la anul 1906.

PREȚUL UNUI EXEMPLAR LEI 1.25

De vânzare la toate librăriile din țară.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 10 lei
În străinătate. 12 »

DRAMA D-LUI MICLESCU: «MAMA»

I

Orî-ce Teatru, care nu-î o întreprindere particulară, și mai ales un Teatru Național, hrănit din vistieria Statului, este închinat înaintea de toate scopurilor înalte ale *educației*, prin influența binefăcătoare a literaturii dramatice așezată pe un substrat moral. Astfel, piesele ră-sărite din viața sufletească orî socială a straturilor poporului, care a dat ființă Teatrului Național, vor avea să se joace cît mai des ; apoi nu vor lipsi eternele piese clasice ale omenirii, din orî-ce vreme, căci în ele se păstrează tot ceia ce este mai netrecător și mai cuprinzător din zbuciumările, patimile, suferințele și bucuriile, isbînzile orî căde-rile omenesți. Toate aceste piese, chiar fără să fi fost anume voința auto-rului lor, sînt și piese morale, în cel mai pur înțeles de artă ; cutre-murîndu-ne de rîsul sănătos pe care-l trezește ridicolul orî umorul vieții, sau de fiorii tragicului, ele aū darul să limpezească sufletele noastre, să apropie pe omul clipei de omul veacurilor, să răscolească cele mai tainuite colțuri ale vieții noastre sufletești, îmbogățindu-o și mișcîndu-o în valuri care nu se simt în traiul de azi pe mine al muritorilor.

Dintre piesele naționale, acelea care pun o problemă de moravuri actuală, sînt menite a influența moralicește mai adînc pe vizitatorii Teatrului și a contribui în mare măsură la educația lor. În astfel de piese, atîtea suflete meschine se recunosc și poate se îngrozesc de sine, atîtea vieți șovăitoare găsesc un drum cinstit și neted, atîtea mari suflete chinuite de răutatea gloatei contemporanilor își vād, cel puțin în vis, pe scenă, biruința, își întăresc credința în dreptatea și nezădărnicia luptei lor grele, atîtea inimî tinere, neformate încă, aū drept pildă luminoasă caractere întregi și drept spaimă păcatele de multeorî ascunse în viață, totdeauna descoperite în teatru, ale celor slabi și ale celor nemernici.

Asemenea piese, de cea mai mare însemnătate pentru purificarea atmosferei morale a unui neam, pentru sădirea unui duh curat în sufletele mulțimei, s'au scris, în vremea din urmă, prea puține la noi și mai puține încă au fost reprezentate. Chiar acum de curând, o comedie de moravuri foarte bună și actuală, educativă în cel mai fericit înțeles, piesa d-nei Zoe Verzea, «În lumea de azi», este ținută la carantina d-lui Davila de aproape un an de zile, deși un raport favorabil s'a făcut asupra ei din partea delegatului comitetului teatral.

În schimb, toate farsele streine de problematică valoare, toate grosolăniile picante ale teatrelor de a treia și a patra mână de prin orașele mari de aiurea, întâmpină bunăvoința și atențiunea prea plecată a direcției Teatrelor noastre naționale, din Capitală ca și din Iași. Ba s'a împrumutat — cu ce fel de dobânzi? — chiar și unei piese evreiești tendențioase ca «Manasse» scena întâiului Teatru al românilor, spre desfătarea zgomotoasă a bogătașilor evrei și a inconștienților Români robiți, cel puțin sufletește, de Sionul îngîmfat. Iar cînd, totuși, s'a jucat și o piesă originală românească — *numa* scrisă în românește, în colo tot așa de străină ca orî-care alta, — atunci am fost poftiți la priveliștea hazlie a unei drame copilărețe, îngăimată de inspirația plăpîndă a unui june răsfățat ca «talent» orî poate «geniu» precoce în cercul rudeniilor și cunoștințelor sale numeroase din societatea așa de «înaltă», că bieții noștri scriitori adevărați sînt încă priviți cu binoclul de-acolo de sus, din Olimpul bielsugului titlurilor și bogățiilor înșelătoare ale lumii acesteia unde pretențiunile atîtor nulități «se trec»... din bon-ton și peste atîtea valori reale se trece cu indiferență.

Abia acum, de cîte-va zile, avurăm în sfîrșit bucuria sufletească de a vedea înfățișîndu-ni-se pe scenă și opera serioasă, de talent și de bine, a unui om de samă, abia cunoscut pîn'aci prin cîteva articole politice și cu desăvîrșire necunoscut în literatură.

D. I. Miclescu, autorul celei din urmă creațiuni în drama românească modernă — «Mama» —, este un bărbat trecut de vrîsta tineretii, matur și definitiv încheșat în cugetarea și simțirea sa. Odraslă sănătoasă dintr'un vechi neam boieresc, dînsul a păstrat neștirbite și legăturile sufletești cu pămîntul și cu neamul strămoșilor săi, ceea ce era o garanție mai mult că va scrie pentru noi toți, precum altă garanție era că nu arătase nici o grabă d-a se manifesta în literatură și frămîntase, prin urmare, cu toată conștiința scriitorului care se'nchină unei probleme și nu sie-și, subiectul dramei sale, luat din viața sufletească și de moravuri a păturei sociale din care face parte prin

origine și prin trai, pe care astfel a și avut prilejul să o cerceteze și pătrundă temeinic.

Drama s'a citit mai întâiu — și a plăcut — în cercul vechei «Junimii» literare, supt presidenția, mi se pare, a d-lui Maiorescu, însuși a maistrului celui mai cumpănit cu care se poate mândri critica literară românească. Era și aceasta o făgăduială de izbândă și un îndemn ca să așteptăm cu nerăbdare publicarea și represintarea ei. În acelaș cerc intelectual, sporit încă prin elemente politice, cunoscuî mai anii trecuți pe d. Miclescu și impresia pe care mi-a lăsat-o personalitatea sa este aceiași cum răsare ea din «Mama»: unitară, severă, de observator ager, de cugetător așezat, de spirit filosofic și literar cu originalitate vădită. De câte ori venia, sfios și tacticos, în cercul unde era prețuit și așteptat, aducea cu sine o problemă deslegată, un articol de idei politice pornite dintr'un sistem solid sau o critică singeroasă a păcatelor noastre publice. Glumele de spirit, obicinuitele conversații interesante îl atrăgeau prea puțin; sta mai mult tăcut, deoparte. Când îi venia rîndul să citească ce adusese, își îndeplina datoria rezervat și solemn. Nici o vorbă prietenoasă, nici o apreciere, nici o glumă nu-l abătea. Chiar și atunci, cînd unul sau altul, mai glumeț, socotia «cam lung» cutare articol, îl citia neînduplecat pînă la sfîrșit ori stăruia să se publice întocmai. Se vedea omul convins și scriitorul rece care nu se lasă ispitit de nimic: mai că puteai bănuî într'însul, de pe-atunci, un cîntăritor tăcut, cuminte, dar foarte atent al împrejurimeii sale, al comediei ori dramei permanente care este viața noastră a tuturor... Sînt sigur că, dacă după succesul întîieii represintații a dramei sale ar fi lăsat modestia de-o parte și s'ar fi arătat publicului care-l chema, ar fi părut tot atît de puțin preocupat de persoana sa și tot atît de mult de ideile sale din dramă. Dînsul este, fără îndoială, o personalitate aleasă și cred că aceste cite-va trăsături prinse în fugă nu vor părea de prisos cetitorilor ori spectatorilor dramei aceuia, care promite a nu fi un simplu trecător de ocazie peste scena Teatrului nostru Național.

Pin'acuma, drama d-lui Miclescu s'a represintat numai, de cite-va ori, cu acelaș succes real, neprovocat de nici un soi de reclamă; în «Convorbirile literare», unde apare pentru întîiași dată, nu s'a uî tipărit încă decît două acte, iar în volum n'a ieșit. Astfel, regret că nu pot vorbi de pe-acum despre valoarea literară și dramatică a piesei mai de-aproape, ci trebuie să stăruiesc — în articolul următor — numai asupra însemnătății ei și să o apreciez abia în linii mai generale, după impresiile ce mi-a lăsat la represintarea ei. I. SCURTU.

MÎNGÎIERE

*Anurg, tu frate bun al nopții și-al suftetelor îndrăgite,
Tu alintatule de cîntec cu ochii negri și cuminți,
De anî, privindu-te sfelnic, te 'ntreb în cîntece smerite
De ce 'mî deștepți într'una dorul de casa mea și de părinți?*

*Tu, vrăjitorule de inimă, te uiți șagalnic pe supt gene
Și-ai vrea să fugi..., dar văd eu bine că nu știi unde să te-ascunzi
Și noaptea, sora ta mai mare, 'ți-ntinde-un colț de vâl alene,
Tu-l iaî, și-acoperi fața 'n haină... și tot mai mult... și nu'mî răspunzi.*

*Doar mai tîrziu îți vine 'n minte șiret cu fața 'nourată
Să-mi îmbunezi o clipă dorul,... și legenî frunzele 'n copaci,
Le cîntî la stele cînt de vrajă de ies pe bolta cea curată...
Mi-arăți tot una cîte una... ca pe-un copil vreaî să mă 'npaci.*

Z. BÎRSAN.

ÎNNECATUL

Aveam în lunca de sălcii și plopi de dincolo de apă niște vite., Din cînd în cînd mă scoboram din sat de la Barboși, treceam Siretul și mă duceam să le văd. Umblam pe cărările umede, printre ramuri împleticite, stîrnind sturzi cu zbor tăcut și mierle care filfiau cîrîind speriate. Sunetul moale al tălăngilor răzbătea din vreme în vreme ca dintr'o depărtare nesfirșită, — părea că vine de deasupra, din cerul albastru, ori printre frunzișuri, cu strecurarea vîntului.

Într'un rînd, aproape de asfințitul scarelui, într'o zi liniștită de Septembrie, mă întorceam din luncă, și veneam pe podul răsunător de fier. Apa riului curgea pe dedesupt largă și lină, adîncă, tăcută, cu strălucire întunecoasă.

În stînga, pe malul dinspre Galați, o bulgărie își întindea răzgoarele lungi și liniile negre ale sănțurelelor, cu sticliri de șuvițe de apă printre zarzavaturî. Stăpînul ei era un om cu mustățile mari, zbîrcite, cu ochii abia zăriți supt sprîncenele late; un om negru și tăcut.

Stăpîn la podul umblător din susul liniei ferate cunoșteam pe un moșnegel indesar, cu mustăcioara albă, cu ochii mititei pe obraz zbîrcit. Și venind acum încet spre căsuța de birbe a podarului în preajma apei, și spre coliba de stuh a bulgarului, ridicată în mijlocul grădinii,

știam de bună samă că voiți găsi pe acești doi singurateci vecini, ca totdeauna, față în față.

Bătrînul vorbea cu pipa în gură, lîngă șanțul umed de pe margine.

«Ce, mă! ce tot umbli încolo și'ncoace și dai drumul la apă? Ce tot îți uzi cepele și *curechiul*? Stai singur cuc, nici nu minînci ca lumea, nici un păhărel de rachiū nu bei, de ce dracul măi trăiești pe lumea asta, ha?»

Bulgarul încovoiat între căpățîni violete de varză, mormăia ceva neînțeles, ridicîndu-și sprîncenile negre. Bătrînul începu a rîde, clătînîndu-și luleaua între dinți. Apoi strigă tare, vîrîndu-și minile în briū și dîndu-se puțin pe spate:

«Ceacii, bre?»

Grădinarul iar își ridică negreața de supt frunte. Moș Gheorghe Cucu se întoarse spre mine, cum mă apropiam. Noi eram prietenî vechi.

«Iaca așa mă chinuesc cu el, domnule... Nu știe bechi moldoveneste... Tot îl întreb, tot îi vorbesc de vre-o șase luni, de cînd a venit, el pace! numai ca urșii face, și tot se uită urît la mine... — Iar se îndreaptă spre Bulgar:

Ceacii, bre?

— Nici așa nu vrea să răspundă... Ceilalți doi, la Galați, cu vînzarea; el stă singur ca un moroi, bată-l Dumnezeu să-l bată!»

Dezbaterea aceasta nu era nouă pentru mine; o auziam foarte des.

Cu țigara în gură, cu minile la spate, cu pălăria de pae pe ceafă, mă îndreptam liniștit spre sat; cînd deodată strigăte lungi mă opriră în loc.

«Moș-Gheorghe! Moș-Gheorghe Cuculeee!»

Mă întorsei. Bulgarul se îndreptase din șale. Moș-Gheorghe ridicase capul.

«Ce dracu-o măi fi?» mormăi bătrînul scuișînd într'o parte.

Glasurile strigau tot măi prelungi. Putui să deosebesc într'un timp:

«Un om înecat, adă cangea, moș-Gheorghe!..»

Bătrînul își strînsese sumanul roșcat peste cămeșoiul de cilt, încins cu briū roș, scuișînd în pipă, îi închise căpăcelul de alamă, ș'o vîrî în chimir. Cu stînga își ridică de pe frunte căciula perpelită și porni repede spre căsuță și spre podul umblător care sta la partea-asta de mal, pe cînd odgonul se întindea neclintit, negru, încovoiat în jos din mijloc, deasupra rîului.

Nu se uita la Bulgar, nu se măi uita nici la mine. Ridică de pe acoperișul zbirlit al căsuței prăjina lungă cu ghiară de fier la capăt, o puse pe umăr și porni cu pași îndesați, pe malul nisipos, în susul apei. Înțelese, în urmă, și grădinarul despre ce e vorba. Ridicîndu-și

șalvării cafenii și opincile mari, pășea cu luare-aminte, peste straturî, și venea domol după noi.

Dintr'o înfundătură de mal, din cînd în cînd doi flăcăoani ridicau pînă la piept trupurile, ne făceau semne cu mîna, își tot întorceau capetele spre apă; dispăreau și iar se arătau. La malul celălalt, încovoindu-se către asfințit, după cursul rîului, lunca de sălcii și plopi ridica zid neclintit, zimțuit de vîrfurile ascuțite sau rotunde ale copacilor. Umbra luncei se îngusta; soarele, pe cer limpede, cu lumina blîndă de toamnă, se lăsa la astințit spre aburii depărtați, din fund, ai Siretului. Pe apa lucie, aproape de malul cestălalt, venea încet înneecat, la linia undelor.

«Ne duceam încolo, la vale, zise repede unul din flăcăoandrii, și l-am văzut că vine...»

Moș-Gheorghe Cucu nu zise nimic. Pășii repede la marginea apei și întinse prăjina. Cu vîrful de fier, cu luare aminte, întoarse în apă pe înneecat, pînă ce apucă subsuoara. Atunci începu a trage domol, pe cînd noi priviam neclintiți îndărătul lui.

La țarm se opri un trup vinăt, umflat de apă. Fața bugedă, întunecoasă, sta întoarsă spre noi, cu ochii pe jumătate deschiși, sticloși. Barba și mustățile atirnau în jos, în hleiu, îngreuiate de apă.

Moșneagul puse cangea deoparte, apoi făcu semn cu capul:

«Haî, apucați de ici...»

Flăcăii se apropiară. Coborî și grădinarul malul. Cu luare-aminte cuprinsură trupul moale și luciu și-l aduseră pe nisipiș neted; îl așezară prăvălit pe o coastă; un părăuaș de apă începu a se scurge prin barba încîlcită, amestecîndu-se cu două dungî de sînge, care însemnau linioare roșii de la nări, în jos, pe obraz.

«Trebuie să se fi înneecat erî, zise moșneagul, privind la fața necunoscutului. Mai de demult nu-î...»

Se așeză pe nisip, alături, și-și scoase pipa. Bulgarul se puse și el jos, fără nici un cuvînt, cu ochii ațintiți spre cursul lin al apei.

«Noi ce facem acu? întrebă unul din băetani.

— Voi duceți-vă pînă la primărie, răspunse moș-Gheorghe.

Flăcăoanii se uitau la mort, parcă ar fi vrut să-l întrebe ceva.

«Oare de unde să fie, moș-Gheorghe?»

— De unde să știu eu, măi Țică? Ia dintr'un sat, de la deal, cine știe...»

Flăcăii nu se clintiră de la locul lor.

«E bărbos tare, zise cel smead, căruia îi mijise mustața. Poate-î Rus...

— Poate să fie și de ai noștri...» răspunse celălalt, privind pe furis

spre moșneag. Dar moș-Gheorghe, cu pipa în gură, nu răspunse; nici nu se uita la mort.

Flăcăul cel smead zise iar:

«Noi ne ducem la primărie, moș-Gheorghe...

— Duceți-vă, zise bătrînul fără a-i privi; intrați și spuneți acolo...

— Ce să spunem, moș-Gheorghe?

— Apoi spuneți să vie primarele... Spuneți c'am scos un om înneecat... Atîta. Ce să spune-ți alt-ceva?.. Parcă numai odată a venit? numai odată am prins cu cangea asta înnecați?..»

Cei doi tovarăși cu pălării rotunde își întoarseră iar capetele spre străinul neclintit.

Bătrînul ridică ochii spre mine.

«Să vezi dumneata, cînd vine apa mare... Dumneata, boerule, nu ești de mult prin partea locului, nu știi... Vin mulți înnecați, săracii... Pe unii îi cunoști, pe alții nu-i cunoști. De unde să știi parcă atîta lume? La început aveam o groază parcă... pe urmă m'am deprins... Acu știu că așa-i apa,.. Cere ca om... Cînd am venit întiiu, nu știam... Știi că atuncî, primăvara, a venit mare, și mi-a rupt pod, a dus căsuță, tot, și ze sbătea apa ca 'ntr'o negură... Ce crezi că nu cere? Cere, are și ea glas... Da'atuncea pe cei ce veneau îi ducea de-a răstogolu!... Nimenea nu-i putea prinde... Îi lua șforu' apei și-i ducea în Dunărea... Ș'apoi Dunărea cine știe unde-i ducea...»

Moș-Gheorghe tăcu. Flăcătoandrii așteptară un timp, apoi unul trase de mîncă pe cellalt, îi făcu semn de îndemnare cu capul și plecară.

Așa stăturăm o vreme. Soarele asfințea departe, deasupra Siretului, luminînd pîcla zării, împrăștiind pe luciù și 'nnaintea noastră ca o pulbere aurie.

Podarul se sculă, scuipă într'ó parte, apoi se desbracă de suman. Cu luare-aminte se plecă spre înneecat, îl întoarse pe spate, și-i îndreptă capul cu fața spre cer. Ochii stăteau închiși acuma pe un obraz liniștit, senin, cu barbă umedă, lucie. Bătrînul întinse sumanul roșcat peste trupul gol, îl acoperi pînă la bărbie, după aceia se așeză lîngă bulgar, cu luleaua, slobozînd din clipă în clipă vălurele de fum albăstriu.

Grădinarul îl privise în tăcere. Cu ochii unezi, de odată răsăriți plini de milă de sub sprîncene, acuma se uita la bătrîn. Vorbea din gît privindu-l țîntă, parcă-l întreba ceva.

Moșneagul se îndreptă spre el:

«Ce spuî?»

Grădinarul bolborosi iar câte-va vorbe și-și întoarse ochii spre mortul liniștit.

«Nu știu ce spui, bre...» zise îndesat bătrînul, pîciind din lulea.

Grădinarul de la înecat își întoarse ochii cu lumina de milă spre mine; apoi cu brațele puse pe genunchi, cu bărbia răzimată pe brațe, rămase un timp, uitîndu-se la podar.

Se sculă după aceia și se îndreptă pășind rar, spre zarzavaturile lui.

Rămăsei cu bătrînul și cu mortul.

Soarele se cufundase; la asfințit crescuse o întinsă roșată purpurie. Prin lumina aceia, prin singurătatea țarmurilor, venind pe lîngă lunca tăcută, apa trecea într'o liniște și într'o tăcere de moarte. Nu aburea vîntul; tălăngile de peste apă nu s'auziau; împrejurimile încremeniseră în lumina cu luciri sîngeroase.

Și de odată, departe, cine știe unde, pe dealuri, un chiot lung începu să tremure și să se desfășure în lungul cîmpiilor. Răsunetele încă nu se stînseseră, și altul izbucni în altă parte, mai apropiat, mai adînc, — și parcă-l simții adiind, trecînd în cursul apei. În liniștea amurgului de pretutindenî, de pe dealuri, începură a crește chiotele și a tremura prin văzduh; se încrucișau peste vale, peste riî, peste luncă, parcă se apropiau, parcă se depărtau, și ecurile deșteptate clocoteau prelung.

«Vin flăcării și fetele de la cules...» murmură, nemișcat, moșneagul. O vreme valea parcă se deșteptase în tremur; apoi chemările se răriră, slăbiră, se stînseseră.

În tăcerea care se întinse pretutindenî pînă în depărtări nesfirșite, pe roșata din fund, din apus, începură a trece rațele sălbatece. Veniau din zarea Dunării din bălțile Brăilii și treceau spre smîrcurile apropiate de la Mălina. Stoluri, pe cer depărtat, purpuriu, grăbeau ca alungate de vînt. Se deslușiau linioare mărunte negre, în lumina vie a asfințitului; izvorau ca din aburi, cînd după cînd, intrau în marea de lumină, apoi coborau, se mistuiau.

Mă îndreptai spre casă. Lumina scădea. Într'un timp, de pe colin, mă întorsei. Moș-Gheorghe Cucu se ridicase și el de la locul lui și mergea domol spre căsuța de lîngă pod. Era vremea cinei. Nu-l mai văzui.

Lumina din asfințit stătea încremenită pe cer. Apa Siretului se umpluse de o lucire tainică, care ajungea pînă pe mal, unde sta înecatul, supt sumanul moșneagului, cu fața spre cerul adînc boltit, limpede ca lacrima. Sta nemișcat și singur în tăcerea țarmurilor. Iar în fund, pe lucirea de sînge, tot se alungau punctele negre, grăbite, tăcute, ale stolurilor.

MIHAIL SADOVEANU.

CREDINȚĂ.

*Tu treci pe lângă mine, și nu vezi cum mă doare
Neturburată, sfânta și dulcea ta splendoare
Și nu mă vezi, cu ochii tăi clari, profunzi și reci,
Că ai statuelor oarbe, înmărmurite 'n veci.*

*Dar neștiut de nimeni, din umbră, voi culege
Imagina ta clară, și nu vei înțelege
Cum chipul ce se schimbă de-al vremurilor zbor,
In sufletul meu numai va fi neschimbător.*

*Tu nu vei ști. Și rece ca raza unei stele,
In tainița ascunsă a amintirei mele
Veți fi pătruns — lumină în funduri de chilii —
Și tu ca raza stelei, nimica nu vei ști.*

*Cu grijă și cu teamă te voi păstra în mine,
Cu farmecele tale, care mi-au fost străine,
Cu zîmbetul tău dulce, și nu se va fi sfîns
In mine nici privirea de-care atît am plîns.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Și cînd vei fi bătrînă, atuncia doar ți-o spune
Avîntul furtunatec al dragostei nebune:
Și vei simți din vorba truditului meu glas,
Că tînără în mine și-atuncî vei fi rămas. —*

MARIN OLTESCU.

LA POARTA INIMEI...

*La poarta inimei se 'ncerc'
Gîndirile-mî să zboare,
Ca niște puișiorî din cuib
Cînd prînd la aripioare.*

*Și'n zborul lor le văd căzînd,
Cu dorurile-mî grele
Spre inima, stăpîna lor,
La casa dragei mele.*

*Acolo, un portar frumos
Să între nu le lasă.
Îl roagă, — el răspunde blind:
«Stăpîna nu'î acasă!»*

ION DRĂGĂNESCU.

SĂ NU PĂTRUNDEȚI

Voî cari ați fost aprinși de dorul
Purtat în ochii de fecioare,
Și nu vedeți decît săruturi
În calea darnicului soare;

Să nu pătrundeți toamna 'n codru
Cînd raza lunii îl străbate:
Să nu mai știți ce spune vîntul,
Pîlîngîndu'și florile uscate.

G. TUTOVEANU

DINȚII ÎN MAGIA SIMPATICĂ

Studiul comparativ și științific al obiceiurilor și superstițiilor se dezvoltă azi din ce în ce mai mult ca o ramură separată a etnologiei. În această direcțiune a apărut în englezește o monografie «Golden Bough» de J. G. Frazer (tradusă în franțuzește «Le rameau d'or» de R. Stiébel și J. Toutain) care în această ordine de idei a făcut o adevărată revoluțiune prin cantitatea materialului adunat de la toate popoarele și prin metoda serioasă cu care a clasat și studiat acest material. Din nefericire, în această analiză a obiceiurilor și superstițiilor nu se întîlnește mai nimic din cele cunoscute la poporul român afară de cite-va descrise de W. Schmidt de la Romînia din Transilvania. Colecțiile noastre de folclor, atît timp cît ele vor fi scrise numai în romînește, nu vor aduce, de cît tîrziu și cu greú, vr'un folos științific.

Pentru a arăta însemnătatea acestor studii daú aci un exemplu de magie simpatică, care are corespondentul său și la noi. Dar mai întii ce e magia simpatică?

«Un sălbatic nu înțelege de cît foarte rar deosebirea dintre «natural» și «supra natural» pe care o face omul mai civilizat. Pentru el lumea e condusă din toate părțile de agenți supra-naturali, de ființe personale care, lucrînd pentru motive asemenea acelor care-l fac pe el însuși să lucreze, pot fi ca și el mișcate prin apeluri la milă, la speranță sau la frică. Dar pe lingă ideea unei lumi plină de forțe spirituale, omul primitiv mai are și o altă concepție: că natura este constituită din o serie de evenimente care se produc într'o ordine invariabilă, fără intervenirea nimănuî.

«Din această credință derivă «magia simpatică» care are o mare însemnătate în cele mai multe sisteme de superstiție și care conține poate de fapt noțiunea modernă a legilor naturale. Deși aplicațiunile

acestei filozofii sînt numeroase (căci aceasta este mai mult un sistem de filozofie de cît o artă) principiile fundamentale, pe care ea se bazează, se pot rezuma la două. Primul e, că efectul seamănă cauzei ce l'a produs; al doilea, lucrurile, care aū fost odată în contact și nu mai sînt acum, continuă încă a avea influența unul asupra altuia, ca și cînd contactul ar perzista. Din primul principiu sălbaticul deduce, că dacă îl urmează, el poate face tot ce dorește; din al doilea el deduce că poate să aibă influență de departe, după voința sa, asupra unei persoane, ori a unui obiect din care posedă o pîrticică. Acest din urmă fel de magie, bazată pe credința unui fel de simpatie ascunsă, stabilită în mod indisolubil, între obiectele care aū fost odată unite, se numește *magie simpatică* în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Un exemplu interesant de magie simpatică găsim în credințele și obiceiurile poporului nostru în legătură cu dinții; e se află și la alte popoare, după cum ne arată Frazer.

Cînd un copil își schimbă un dinte de lapte, e obiceiul ca copilul să arunce dintele pe acoperișul casei, strigînd:

Cioară, cioară! na-ți un dinte de os (sau fier),
dă-mi un dinte de oțel

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acelaș obiceiū îl găsim și la Macedonenī:

Cioră, boară (sau cioara-bara)
di la moară
na di os, da-ni di hier! (Colect. Pericle Papahagi. p. 190)

Afară de asta, ori cine își scoate un dinte trebuie să l' păstreze într'o legăturică, la un loc ascuns, sau aproape de sine, *pentru ca să nu-i mai cadă și alții.*

Iată ce găsim în Frazer relativ la acest caz de magie simpatică:

«La Australienī există obiceiul de a scoate tinerilor unul sau mai mulți dinți din față în timpul ceremoniilor de inițiere, la care ei trebuie să fie supuși înainte de a fi admiși printre bărbați. Motivul acestui obiceiū e neexplicabil; ceia ce ne interesează aci este credința unei relațiuni între tînăr și dinții săi, după ce i-a scos.

La cîte-va triburi după riul Darling (Noua Galie de sud) dintele scos era pus supt scoarța unui arbore, aproape de un rîu sau de o gaură plină cu apă. Dacă scoarța creștea pe deasupra dintelui, sau dacă dintele era dat afară și cădea în apă, era semn bun, totul va merge bine; dar dacă el rămînea la vedere și dacă furnicele treceaū

pe deasupra lui, ei credeau că băiatul va suferi de durere de gură. În triburile din Victoria, arborele supt care dinții fuseseră puși devenea oareșii cum sacru. Numai ciți-va membrii ai tribului îl cunoșteau; tinărul nu trebuia să știe nici odată, unde au fost ascunși dinții săi. Dacă el muria, părinții cojiau tulpina arborelui și făceau foc de jur împrejur pentru a-l usca complet; astfel făceau un monument în memoria defunctului. Acest din urmă obicei arată bine credința relațiunei dintre corp și dinții care au făcut parte din el. La Murringi și în celelalte triburi din Noua Galia de Sud, dintele scos era dinții încredințat unui bătrîn, pe urmă îl trecea de la un cap de familie la altul, pînă ce făcea ocolul comunității; revenea apoi la tatăl tinărului și pe urmă la tinărul însuși. În nici un caz nu trebuie pus într'un sac ce conține substanțe magice, căci atunci proprietatea lui ar fi fost în pericol. D-l A W Howit a lăună odată dinții tinerilor inițiați, dar bătrînii tribului îl rugară cu multă stăruință să nu-i pună într'un sac unde știa că el a pus fragmente de cuarț, căci puterea magică a acestor fragmente ar fi trecut în dinți și ar fi vătămat pe tineri. Trecuse aproape un an, cînd D-l Howit primi vizita unuia dintre cei mai însemnați membrii ai tribului, care parcursese aproape 500 km. pentru a căuta dinții în chestiune. El povesti că unul dintre tinerii oameni era bolnav, și credeau că dinții săi ar fi fost rău păstrați, dar se asigură că dinții au fost ținuți într'o cutie separată, la o parte de orî-ce bucăți de cuarț, și îi luă cu sine bine învăluiti. În tribul Dieris (Australia de Sud) se învăluie dinții scoși în timpul de inițiere în pene de cazuar. Tatăl, sau cea mai apropiată rudă a tinărului, îi păstrează pînă ce gura se vindecă și chiar mai mult timp. Apoi se procedează la o ceremonie care are de scop a scoate toată viața din dinți. Tatăl însoțit de ciți-va bătrînii rostește cite-va cuvinte fără șir, pe urmă clatină dinții, îi scoate și-i duce la o oare-care distanță și îi îngroapă cam la 35 centimetri adîncime. Dacă el n'ar fi făcut această ceremonie, tinărul ar fi avut răni care i-ar fi strîmbat gura; nu numai că el n'ar fi putut vorbi, dar și figura sa ar fi fost strîmbată. Această ceremonie e interesantă, căci ea ne arată eforturile făcute pentru a rupe legătura ce unește pe om cu o parte separată din corpul său.

De asemenea la Indieni după riul Thompson (Columbia britanică, America), dacă un copil pierde dinții, tatăl său îi ia și-i pune într'o bucățică de carne, îi învăluie așa pînă nu-i mai vede și pe urmă îi dă la un cîne, care-i înghite. Aătorul care descrie acest obicei nu dă alte lămuriri; noi am putea crede că aceasta se face pentru ca copilul să-și recapete dinții tari ca ai cînelui. În Sussex (Anglia), sînt aproape 30 de ani, o servitoare se opunea faptului de a arunca dinții copiilor.

supt cuvînt că, dacă un animal îi găsește și-i roade, copiii vor avea aceeași dinți ca acel animal. Ea a istorisit, cum un oare care Simmons avea dinții din falca superioară asemuitori cu dinții unui porc, și aceasta din cauză că mamă-sa ar fi aruncat din nebagare de seamă dinții săi de lapte în mîncarea preparată pentru porc.

«La Arabi, cînd un copil pierde un dinte, îl ia între degetul mare și cel arătător și-l azvîrle către soare, zicînd: «Dă-mi unul mai bun»; noii dinți atunci cresc drepti, bine uniți și tari. «Soarele, zice Tharafah, dă micului copil un dinte alb și lucios ca o piatră de grindină». Se aruncă deci dintele către soare, pentrucă de acolo vine grindina și în consecință, soarele poate trimite dinți albi și lucitori ca grindina.

În alte țări dinții scoși sînt puși într'un loc unde ar putea fi găsiți de un șobolan sau vre-un șoarice, în speranță că dinții noi vor avea tăria dinților de rozători. Aproape în toate părțile în Germania tradițiunea populară recomandă, cînd cineva scoate un dinte, să-l pună într'o gaură de șoarice; dacă se urnează astfel cu dinții de lapte ai unui copil, apoi el nu va avea nici odată durere de dinți. Se mai poate de asemenea ca să se pună copilul îndărătul unui cuptor și să arunce dintele său înapoi pe deasupra capului său, zicînd: „Șoarice! dă-mi un dinte de fer, eu îți dau dintele meu de aur“. Atunci ceilalți dinți nu se vor mai strică. Pe unele locuri se zice: „Șoarice, dă-mi un dinte nou“ sau „Șoarice! eu îți dau un mic os, dă-mi o mică piatră“, sau încă «Șoarice! iată un vechi dinte pentru tine, fă-mi unul nou». În Bavaria se zice că dacă se respectă această tradiție, dinții de al doilea rînd ai copilului vor fi albi ca dinții șoarecelui. Slavi de sud își învață copiii a-și arunca dinții într'un colț întunecos, zicînd: „Șoarice! șoarice! iată un dinte de os, dă-mi în loc unul de fer“. Departe de Germania, în Rarolonga, în Pacific, cînd se scot dinții unui copil, se cîntă:

Mare șobolan, mic șobolan!
Iată dintele meu cel vechi,
Te rog, dă-mi altul nou.

Cine-va strigă în acelaș timp: „O șobolan! iată dintele său! dă-i unul de aur“. La Ilocans de Luçon (Philippine), cînd dinții copiilor încep să se miște, îi scot cu ața și îi pun în locurile unde șobolanii ar putea să-î găsească. În Mexicul vechi, cînd unui copil îi eșea un dinte nou, părinții săi puneau dintele de lapte într'o gaură de șoarice: fără aceasta credeau ei că dintele cel nou n'ar fi putut crește. O altă aplicație puțin diferită, dar mai barbară, există în Șvabia, unde, în timp ce copilului îi cresc dinții, îi atîrnă la gît capul unui șoarice, pe care îl rupsese cu dinții încă pe cînd trăia. De altfel trebuie să aibă grije

a nu face noduri la șiretul de care era legat capul șoaricelui ce era atârnat la gîtul copilului. În Bohemia acelaș obiceiū există, dar șiretul trebuie să fie roș și pe el să fie atârnat trei capete de șoarici în loc de unul. Dinții sînt aruncați și pe acoperișul casei, pentru că și acolo pot fi găsiți de șoarici și se invoacă șobolanii pentru că ei sînt recunoscuți că au dinți tari. În Arhipelagete Seraugao și Gorong, între Noua Guinee și Celebes, cînd un copil pierde dintele său de lapte, îl aruncă pe acoperiș, zicînd: „Șoarice! iți dau dintele meu, dă-mi-l pe al tău în loc“. În Ambogna obiceiul e acelaș, iar cuvintele sînt: „Ia acest dinte și dă-mi altul mai bun“. În insulele Kei, la sud-vest de Noua-Guinee, un copil cînd e aproape să schimbe dinții, se urcă pe acoperiș pentru a oferi șobolanilor dinții săi».

Chiar numai din acest exemplu se vede că tradițiile, obiceiurile și superstițiile populare sînt foarte vechi și generale; la toate popoarele ele își au origina în timpurile de primitivitate ale omenirii și se păstrează mai bine în poporul de jos, unde lumina culturii și civilizația nu le afundă în întunericul din care de altfel par a fi eșit.

Cazul de față mai arată încă un fapt important: pe cînd toate popoarele invoacă la schimbarea dintelui un rozător, șoaricele — și se înțelege pentru ce — numai Românii și Arominii invoacă *cioara*. Explicația nu-î cunoscută nici la noi, nici la ei. Să fie numai o schimbare datorită asonanței? Studiul și legătura acestor tradiții sînt interesante dar și din alte puncte de vedere; de aceea poate vom mai veni și cu alte exemple.

A. și G. MURGOCI

PSALMUL 55

Ascultă, Doamne, ruga mea fierbinte...
 Privește-mă cum plîng și cum mă zbat,
 O 'ndură-te, nu trece înnainte!

Cel făr' de lege strigă ne'ncetat,
 Vrăjmașul cată curse să-mi întindă,
 Și toți asupra mea s'au răsculat...

Mă doare'n pieptu-mi inima zvîcnindă,
 Și frica morții suie 'ngrozitor,
 Cu ghiara ei tot trupul să'mi cuprindă.

Eû te-am rugat: O, dă-mi aripi să zbor,
Să zbor ca porumbeii 'n depărtare,
Spre linişte 'n pustiul arzător!

Vroiam să fug de ură şi turbare,
Să fug de vinturi grele şi furtuni,
Ce duc cetatea sfântă la pierzare...

Că sînt netrebniçi, Doamne, şi nebuni:
Imparte limba lor şi ne păzeşte,
Cetatea de batjocuri şi minciuni!

Şi zi şi noapte ura străjuieşte,
Pe zidurile negre de oraş,
Iar între ziduri crima rătăceşte!

Nedreptii 'şi-au asprimei lor lăcaş,
Corupţia-i în mare serbătoare,
Şi-o poartă 'n străzi cu suflet pătimaş.

Vrăjmaşul de mă schingiue, mă doare,
Ci tac şi sufăr; moartea de mi-o vrea,
Eu mă feresc şi'mi cat ascunzătoare;

Tu însă mi-eşti tovarăş, ruda mea,
Amic îmi eşti şi-odată mină 'n mină,
Prin templu gîndul nostru rătăcea...

O! pască-i moartea., facă-se ţărină,
De vii primească-i iadu 'nflăcărat,
Că's răi şi'n piept aû inimă păgină...

Eû voiû chema pe Domnul ne'ncetat,
Şi-o să mă rog cu lacrimi de durere,
In zori de zi şi'n miez şi pe 'nserat...

Şi'n veci de veci — să-mi dee mîngăiere,
Şi sufletul să-mi mîntuie de-acei
Ce vor să mi'l înfrunte cu putere.

Iar Domnul, răzbunîndu-se pe ei:
Netrebniçiî semeţi — o să-i doboare,
In groapă prăbuşindu-i pe ateî.

Ca untul li e gura 'nșelătoare,
 Și'n gînd ei poartă pururea război,
 Și vorba lor e spadă-ucigătoare!

Voî, care plîngeți, Domnul e cu voi,
 Și El vă poartă grijă nesfirșită,
 Cînd v'amenință relele 'n puhoi...

Cei bunî vor duce-o viață fericită,
 In gropi adincî cei răi se prăbușesc,
 Se sting acei cu inima 'nnegrită —
 Ci eü — nădăduesc.

ENRIC FURTUNĂ

EU N'AM ȘTIUT LEANDRIÎ...

*Eu n'am știut leandriî cu floarea delicată;
 Răsurî de pe coaste întîiu i-am cunoscut.
 În arșița de soare, aproape de postată,
 În scutece, pe-o brazdă am plîns și am crescut.*

*Pe brațe presărate-n senină suferință,
 Cu boabe de sudoare oi mei m'aü legănat,
 Și din aghiasma muncii întîia mea credință,
 Și dragostea din suflet țaria și-aü luat.*

*În rînd cu obosiți avut-am sfîntă masă,
 Pe-un capăt de desaga, la umbra unei clăi.
 Și drag mi-a măi fost visul: să port pe umăr coasa,
 S-ajung și eü în rîndul atîtora flăcări.*

*Cu fața către stele, odihnei închinare.
 În țoale jilavite, pe prispa i-am adus.
 Și puî de rîndunică a zorilor chemare,
 La munca de pe cîmpuri, vestitu-mi-aü de sus.*

*Eu n'am știut leandriî cu delicată floare;
 Bujorî dela sate întîiu i-am cunoscut.
 Purtînd în suflet, darul de doruri grăitoare,
 Prin glas duios de trișcă, pe cîmpuri am crescut.*

SUCEAVA

G. ROTICĂ.

CRONICĂ

I. Știri culturale și artistice.

* Biruința Universităților din București și Iași, care au izbutit să provoace retragerea pripitului proiect de lege despre reorganizarea învățămîntului superior, a stîrnit bucurie și în cercurile literare. O impresie adîncă au făcut în deosebire cuvintele înțelepte și hotărîte pe care M. S. Regele le-a adresat delegaților Universității bucureștene, mărturisindu-se convins de trebuința *autonomiei* Universităților noastre și îndemnînd iarăși, ca un bun părinte, la cultivarea *caracterelor* care este cu adevărat înția datorie a profesorilor și dreptul lor inalienabil.

* Societatea corală *Carmen* a organizat, în seara de 14 Februar, o frumoasă serată muzicală și literară. S-au cîntat diferite *compoziții* românești și streine, s-au spus monoloage și s-au jucat, sprinten și voios, jocurile noastre naționale.

* Tinărul romanist dr. W. Suchier, fiul distinsului filolog Hermann Suchier din Halle, și-a inaugurat cursul de docență, la Universitatea din Marburg, cu o conferință despre Eminescu. Ținem să rectificăm, cu o cale, informația d-lui C. D. G. din *Convorbirile literare*, nr. 2, unde se spune că acum cîțiva ani cunoscutul romanist ar fi ținut el însuși un curs despre Eminescu, la Universitatea din Halle. Adevărul e că numai s-a anunțat acest curs. El nu s'a ținut, din pricină că nu s'au găsit destui ascultători. Sc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Cărți.

* *Sturdza* (Alexandre A. C.), *Règne du Michel Sturdza*, Prince régnant de Moldavie, 1834—1849. Paris, Plon 1907, 1 vol. de 432 pg.

Domnia lui Mihail Sturdza este cît se poate de interesantă, atît din punctul de vedere al evenimentelor politice cît și al activității culturale desfășurate în Moldova pe acea vreme. Mihail Sturdza a fost Domnul, bun gospodar de altfel și fin diplomat, care a știut să iasă din împrejurările cele mai critice, fără a alege mijloacele, și căruia i-a fost dat să aplice riguros Regulamentul Organic și să innăbușe mișcarea naționalistă din 1848 în Moldova. Cu toată mărturisirea de la început a autorului, publicațiunea de față nu aruncă o lumină nouă asupra acestei epoci, nici nu probează o cercetare cît de mică a documentelor inedite privitoare la evenimentele din acel timp și care sînt în abundență în bibliotecile noastre. Scopul este să se dea domniei lui Mihail Sturdza o înfățișare mai favorabilă. Lucrul acesta se vede la fiecare pas și mai ales în încheierea tendențioasă de la sfîrșit. Textul cuprinde numai 127 pagini, iar restul anexe. Aci se dau între altele și cîteva scrisori de oarecare interes și o tablă genealogică. Cartea, destinată străinătății, este foarte îngrijit tipărită și cu mare lux (are 3 heliogravuri, 2 fototipii și alte 68 ilustrații), pentru care se pot aduce toate laudele d-lui Alex. A. C. Sturdza.

III. Reviste.

* Revista germană «Zeitschrift des Vereins für Volkskunde» din Berlin, în fascicula I, pe anul acesta, publică o traducere în nemțește a cunoscutei povești «Zina Zinelor» din P. Ispirescu. Povestea e intitulată «Die schönste Feen» (Rumänisches Märchen) și e fericit redată de d-na Elisa Richter (Viena). — Iată că și basmele noastre, prin frumuseța și farmecul lor, își pot găsi loc într'una din cele mai însemnate reviste de folklor.

* «Journal des savants», care apare supt auspiciile Institutului Franței, în nr. 1, 1907, publică la capitolul «Académies étrangères» un articol de informație asupra istoricului și activității Academiei Romine. Datele sînt luate din broșura d-lui D. A. Sturdza, «L'activité de l'Académie Roumaine de 1884 à 1905».

Str. P.

* «Natura» (nr. 5). Constatăm cu plăcere că numărul celor ce se străduiesc să răspîndească cunoștințele științei în marele public se înmulțește din zi în zi. De data asta găsim pe d. prof. N. Coculescu cu un frumos articol de cosmografie, «O excursiune la suprafața lunei», în care se descriu petele lunei, asperitățile acestui glob ce ne luminează nopțile cu palida sa lumină căpătată de la soare. D. I. Ionescu ne explică accepțiunile — unele foarte curioase — ale iuțelei. Mai conține: Palmierii, de V. Anastasiu; Plumbul la ceii vechi, de dr. I. Popovici, etc.

G. M. M.

* *Convorbirile literare*, nr. 2, publică în frunte prefața d-lui Duiliu Zamfirescu la cunoscutul său roman «Tănase Scatiu», care va apare în curînd în «Biblioteca pentru toți»; unele observații false ale d-lui Zamfirescu se explică prin izolarea în care trăiește și prin distanța de timp și spațiu de la care apreciază mișcarea noastră literară de azi. D. P. Cerna are o frumoasă poezie filosofică («Floare și genune»), pe care o va retipări, probabil, reproducătorul de meserie, d. Mihalache Dragomirescu, în «Convorbirile» sale, — «cu însemnate» și apoi, la rectificarea din acelaș număr, «cu neînsemnate modificări» precum a mai făcut, ca un critic cinstit și iubitor de adevăr ce este. Se comunică în franțuzește trei scrisori de mare preț ale Împăratului Napoleon III. către Grigore Ghica, Domnul Moldovei, datate 1852. Din Analele Academiei Romine se reproduce raportul d-lui Titu Maiorescu asupra «Studiilor pedagogice și discursurilor» d-lui dr. V. Bologa, directorul școlii romine de fete din Sibii; sînt îndreptățite și actuale încă observațiile critice osînditoare cu privire la stilul nerominesc și confus al multor opere didactice ardelen. D. O. Carp dă o traducere poetică din Heine, d. N. Iorga continuă studiul despre orașele oltene în pragul vremilor nouă, d. N. Cartoianu contribuie la istoria noastră culturală cu o comunicare prețioasă despre revista «Propășirea» a tinerilor romîni de pe la 1844, d. Sextil Pușcariu răspunde la atacurile d-lui Philippide, din «Viața romînească», d. I. Bogdan face o dare de seamă elogioasă despre opera d-lui Radu Rosetti, istoricul, «Pămîntul, sătenii și stăpîni în Moldova», pe care o socoate cea mai completă și competentă expunerea științifică a chestiei țărănești. E bogată și cronica; printre altele citim darea de seamă a d-lui I. Ursu despre clasică operă germană a

d-lui A. C. Popovici. D. Al. Țigara Samurcaș expune o serie de păreri luminoase și drepte asupra Muzeului nostru național și a condițiilor în care ar trebui clădit, combătind ideia, greșită cu totul, ca el să fie așezat pe cimpul Expoziției. În clădirile nepotrivite și unele cam șubrede, păstrate acolo.

* În *Floarea darurilor*, nr. 4, d. Iorga începe un studiu, bogat în fapte și interesant ca toate contribuiriile d-sale istorice, despre Craiova, trecutul ei și însemnătatea ei pentru ideia «Unirei». Se dau traduceri în proză și versuri, din Ovidiu, Carducci, Schenkendorf, Esaias Tegnér, Bulwer Lytton, Emerson, Leopardi, Carlo Goldoni; apoi literatură veche din Baronzi și Săulescu, o poveste de d. I. Cioacărlan și cugetări. Balada «Badea Haiducul» a lui G. Baronzi are toate calitățile și toate semnele unei poezii populare pe care poetul orășenesc, Grec de origine, o va fi schimbat pe ici pe colo în felul cum procedase și V. Alexandri, cu poeziile populare culese de dinsul ori de prietenii săi.

* În *Neamul românesc*, d. A. C. Cuza deschide o nouă serie de articole, lămurind influența Evreilor în mișcarea socialistă. D. N. Iorga osindește opera superficială, prea puțin folositoare și tendențioasă a Germanului dr. Hugo Grothe; «Zur Landeskunde von Rumänien», apărută de curând.

* În *Țara noastră*, nr. 7 și 8, pe lângă sfaturi economice și culturale prielnice, d. O. Goga îndeamnă pe cărturarii de la sate, mai ales pe preoți și dascăli, la muncă pentru popor, iar d. I. Lupaș face apologia limbei românești.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* În *Ramuri*, nr. 2, d. Iorga povățuește tinerimea să studieze vechile arhive ale orașelor românești, care sînt un scump «izvor de viață uitată», vrednic de «respectuosul cult al celor ce au fost înainte de noi», căci «și noi doar vom avea nevoie cîndva de asemenea sentimente pentru a trăi puțin și după nimicirea ființei noastre materiale!» Dd. Vulovici și Braborescu au versuri frumoase, dd. I. Boteni și Em. Gîrleanu schițe. În nr. 3, o poezie, datorită scriitoarei așa de simțitoare și delicate care este d-na Elena Farago. D. căpitan A. D. Sturdza are un studiu bine gîndit despre «Credința ostășească». d. N. Bănescu critică... critica noastră de azi.

IV. Ziare.

* *L'Indépendance roumaine*, n-rul literar, de la 19 Februar, a publicat în traducere nuvela *Păcat boieresc* a d-lui Sadoveanu, cu o serie de aprecieri asupra operelor d-sale.

* *Lupta* din Budapesta, nr. 42, are deasemenea o dare de seamă critică despre cartea d-ruului Hugo Grothe («Zur Landeskunde von Rumänien»); o scrie d. N. Orghidan, student în Lipsca. Sc.

CRONICA VESELA

Volumul lui Cincinatus

Bănuesc că în lumea literară, «Cincinatus Pavelescu» este aproape tot așa de cunoscut ca și Octavian Goga, deși Cincinatus nu și-a strâns pînă acum poeziile într'un volum. Nu știu pozitiv cărui fapt se datorește popularitatea lui Cincinat, și de abia erî am aflat cauza pentru care acest poet cu atîta reputație nu-și are încă volumul. Un prieten mi-a povestit următoarele :

Odată, Cincinat, în urma sfaturilor prietenilor lui, și-a strîns toate poeziile pe care le-a publicat odată, de două ori, de trei ori, etc., cu gîndul hotărît de a alege pe cele mai bune, și a le scoate într'un volum.

Cu geanta plină de poesii, într'o zi, Cincinat se așeză la biroul său, ca să aleagă pe cele mai bune. După ce citește una și o găsește bună, — o pune de-o parte. Pe a doua o rupe, pentru că sămăna cu cea d'intîiu. Pe a treia o zvîrle la coș pentru că aducea nițel cu a doua. Pe a patra n'a găsit-o bună. A cincea era o variantă pe același motiv cu a doua. A șasea sămăna cu a patra. Și tot așa înainte. La urma urmei, Cincinatus băgă de seamă că nu avea destule poezii bune pentru un volum.

— «Nu-mi mai tipăresc volumul! — ar fi zis atunci Cincinatus, sceptic.

Nu știu dacă povestea prietenului meu este adevărată; în orice caz, însă, somăm pe popularul poet fără volum să-și tipărească volumul.

O dată memorabilă

Domnul I. C. P.-Runceasa a trimis trei poezii revistei «Sămănătorul», cu următoarea scrisoare :

«Onorată Redacție»

«De la 25 Maii 1906 am început și eu a scrie cite ceva, negreșit cit m'au ajutat puterile. Am făcut o sumă bunicică de poezii, și acum vă trimit d-v. spre cercetare și dacă găsiți de cuviință și spre publicație — pe cea de dincolo și aceste 2 (două) care o să urmeze. Dacă ele vor merita atențiunea d-voastră, atunci voi continua a vă trimite și din cealaltă, sau în ordinea datei, sau și fără această ordine.»

Ne facem o deosebită plăcere a nu răspunde d-lui I. C. P.-Runceasa la «poșta redacției», ci la *Cronica Veselă*. Redactorii «Sămănătorului» nu vor în ruptul capului să-i publice poeziile; eu însă nu pot trece cu vederea această desconsiderare, și de aceea semnalez deocamdată că poetul I. C. P.-Runceasa a început să scrie de la 25 Maii 1906, — ceia ce înseamnă că la 25 Maii 1907 poetul împlinește un an de cînd scrie.

A. G. DOINARU.

RASPUNSURI

Ion Georgescu, stud. Blaj. — «Scrisori către plugari» se pot cere de la administrația Domeniilor Coroanei, București. O aftă lucrare «Cärticica plugarului» — tot a d-lui Sandu — va apărea în curînd în editura «Minervei».

A. G. — Puteți traduce oricare din nuvelele d-lui C. Sandu-Aldea.

Cărti

apărute în editura Institutului de arte grafice „Minerva“
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmele Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Românilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere complete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptând „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din România	2.50
ELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din România	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bucovina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai-Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chipuri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrînii	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele cerului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvine!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fețe	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina.	2.50		

	L. B.		L. B.
PAPAHA GI		SADOVEANU M. — Șoimii	1.50
Moșneagulde la munte	1.50	— Povestiri din războiul	2.—
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut	1.50	— Floare-Oflită (roman)	2.—
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50	— Amintirile Gheorghiuță	2.—
POP VASILE. — Ris și plinș	1.50	SCROB C. — Rouă și brumă	1.50
— Domnița Viorica	2.—	SCURTU AUREL. — Călăuza stațiunilor Balneare și Climate-riche din România	2.50
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50	— Din bătrâni	2.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—	TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
Rutenisarea Bucovinei	3.50	VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50
SADOVEANU M. — Povestiri	1.50		
— Crișma lui Moș-Precu	2.—		
— Dureri înăbușite	2.—		

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.		L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45	No. 14. Revoluția lui Horia	—15
» 4. Cîntarea Romîniei	—15	» 15. Răpirea Bucovinei	—15
» 5. Istoria populară a literaturii Romîne	—15	» 16. Cum să ne creștem copii	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15	» 17. Păstrarea sănătății	—15
» 7. Perderea Basarabiei	—15	» 18. Ce să citim?	—15
» 8. Unirea Principatelor	—15	» 19. 10 Maii	—15
» 9. Mihail Coșalniceanu	—15	» 20-22. Războiul pentru neatîrnare	—45
» 10. Vasile Alecsandri	—15	» 23. Viața și faptele Mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15	» 24. Aritmetică	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaî Vi-teazul, de N. IORGA	—25	» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡≡≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romanze și cîntece
≡≡≡ naționale romine pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec patriotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romanză populară.	12. Fetița din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie populară.
4. Suspine crude. Romanză populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cit te-am iubit. Romanză populară.	15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübsch.
8. Donă fete spală lînă. Arie popul.	18. Cîntecul Gînteii Latine.
9. Ce te legeni codrurile? Romanză.	
10. Steluța. Romanză.	

Prețul unui Ex. 20 ban .

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.